

**ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
ของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร**

**The Four Noble Truths Thinking Activity Package to Develop Awareness
in Sexual Risk Behavior of Female Adolescents in Huai Khwang District,
Bangkok**

◆ **วธนีวรรณ อูราสุข**

นิสิตปริญญาเอก สาขาการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Wattaneewan Urasook

Ph.D. Candidate, Doctor of Philosophy Program in Non-formal Education for

Social Development, Faculty of Education, Kasetsart University

Email: wattaneewan@hotmail.com

◆ **จุฬารัตน์ วัฒนะ**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Jularat Wattana

Assistant Professor, Ph.D., Department of Vocational Education, Faculty of Education

Kasetsart University, Email: fedujrw@ku.ac.th

◆ **วิกอร์ ตันทวูธโธ**

รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Vikorn Tantawutho

Associate Professor, Ph.D., Department of Vocational Education, Faculty of Education

Kasetsart University, Email: feduvkt@ku.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to construct the Four Noble Truths Thinking Activity Package and study the result of the Four Noble Truths Thinking Activity Package to develop awareness in sexual risk behavior of female adolescents in Huai Khwang District, Bangkok. The research design was the Pre-experimental research design with type One - Group Pretest-Posttest Design. The group sample were 30 female adolescents with 15 - 19 years old and studying in 2016 academic year. at Huai Khwang District Non-Formal and Informal Education

Center. The test measuring the Four Noble Truths Thinking test and the questionnaires of awareness in sexual risk behavior were used to get data. Statistics analyze included Frequency Percentage, Mean, Standard Deviation, and t-test for dependent samples. The findings were as follows :

1. The Four Noble Truths Thinking Activity Package was effectively in developing awareness in sexual risk behavior of female adolescents in Huai Khwang District, Bangkok. (E1/E2 = 80.00/82.25)
2. The Posttest average score of the Four Noble Truths Thinking after the use of the Four Noble Truths Thinking Activity Package was higher than the pretest average score significantly at .05 level.
3. The average score of awareness in sexual risk behavior after the use of The Four Noble Truths Thinking Activity Package was higher than the pretest average score significantly at .05 level.

Keyword: Activity Package, The Four Noble Truths Thinking, Awareness, Sexual Risk Behavior

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดกิจกรรมและศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่ เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น แบบ One - Group Pretest - Posttest Design กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นหญิงอายุ 15 - 19 ปี ที่กำลังศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ประเภทพบกลุ่ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา 2558 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบการคิดแบบอริยสัจสี่และแบบสอบถามความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้ระเบียบวิธีการทางสถิติคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบค่า t แบบ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร (E1/E2 = 80.00/82.25)
2. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดแบบอริยสัจสี่หลังการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหลังการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ชุมชิจกรรรม การคิดแบบอริยสัจสี่ ความตระหนักรู้ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

บทนำ

สภาพสังคมปัจจุบันที่กำหนดแนวทางการพัฒนาให้ทันยุคทันสมัยกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชากรในแง่ของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความเป็นเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่ชอบใช้ชีวิตอิสระให้ทันกับสภาพสังคมที่มุ่งเน้นวัตถุ โดยขาดความตระหนักหรือการไตร่ตรองที่ดี ย่อมได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมและมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ก่อให้เกิดเป็นปัญหาสังคมสูงขึ้น (Suampun, U., 1996)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้กำหนดเป้าหมายหลักให้เด็กและเยาวชนมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างทั่วถึง มีความแข็งแรงทางร่างกายและจิตใจ โดยกำหนดตัวชี้วัดเรื่องการลดอัตราการคลอดบุตรของมารดาวัยรุ่นไทย ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของมารดาวัยรุ่นในประเทศไทยติดอันดับต้น ๆ ของโลก ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศเป็นวาระแห่งชาติและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหามารดาวัยรุ่นตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์ (Ruangkanchanasetr, S., 2008) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงวัยสำคัญของชีวิตที่ต้องเผชิญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม วัยรุ่นบางส่วนไม่สามารถปรับตัวกับปัญหาของตนเองได้ จึงมักแสวงหาทางออกด้วยการกระทำที่อาจนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง ครอบครัวและสังคม รุจา ภูไพบูลย์ (Pupaiboon, R., 2011) ศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศพบว่า เป็นผลมาจากการพัฒนาการของวัยรุ่นที่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีการเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทางด้านร่างกายจิตใจและอารมณ์ เริ่มมีความคิดเป็นของตนเองและต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ มีพฤติกรรมที่กล้าเสี่ยง ชอบทดลองหาประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยเฉพาะเรื่องเพศ อันเป็นผลจากการพัฒนาการตามวัยและฮอร์โมนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (Child and Adolescent Mental Health Institute, 2012) เห็นว่า ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นเป็นประเด็นปัญหาที่สังคมไทยจะต้องตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือผลักดันให้เกิดการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน โดยปัจจุบันมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความคิดและปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นไว้หลายมุมมอง อาทิ เช่น ชนาธิป พรกุล (Pornkul, C., 2011) กล่าวว่า สภาพสังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในสภาพวิกฤตอันเป็นผลมาจากความอ่อนแอทางความคิด คนไทยจึงเป็นคนเชื่อง่าย ถูกหลอกบ่อย ๆ ฟังอะไรไม่เคยตรวจสอบความจริง ตีความตามสถานการณ์ต่าง ๆ ผิดเพี้ยนไปจากความจริง ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ เมื่อมีปัญหาแก้ด้วยวิธีผิด ๆ สายฝน เอกวรังกูร (Akwarangkoon, S., 2003) เสนอแนวคิดและวิธีการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นด้วยการมุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ตัดสินใจเลือกและรับผิดชอบผลที่เกิดจากการเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานของการมีข้อมูลรอบด้าน โดยพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (Dhammapitaka P.A. Payutto, Phra., 2003) อธิบายถึง

การฝึกให้คิดเป็น คิดถูกวิธีว่า เมื่อคนรู้จักคิดจะสามารถพลิกสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่จากร้ายกลายเป็นดี มองเห็นทั้งคุณและโทษ การฝึกให้คิดถูก คิดเป็นจึงเป็นหนทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม และ พนม พงษ์ไพบูลย์ (Pongpaibool, P., 1997) กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนให้ผู้เรียนได้ประสบและทราบ วิธีการแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาด้วยตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต เมื่อมีปัญหา อะไรเกิดขึ้นในชีวิต ก็ไม่ตระหนกตกใจ สามารถแก้ปัญหาได้โดยทันที ซึ่งพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) กล่าวว่า เป็นการคิดแบบอริยสัจสี่ ที่ทำให้เห็นทางออกหรือทางเลือกในการพิจารณาปัญหาอย่างเหมาะสมก่อน การตัดสินใจและมีมุมมองในการคิดแก้ปัญหา สาโรช บัวศรี (Buosri, S., 1983) กล่าวว่า การคิดแบบ อริยสัจสี่ เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้โดยใช้วิธีการคิดแก้ปัญหาให้เกิดความเข้าใจ ความตระหนักรู้และ คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อปัญหาในสังคมมากขึ้น การคิดแบบอริยสัจสี่จึงเป็นการคิดที่มีความสัมพันธ์กับ ความตระหนักรู้ เกษม จันทร์แก้ว (Chunkao, K., 2015) กล่าวว่า ความตระหนักรู้มีความหมายเหมือนกับการมีจิตสำนึก เพราะความตระหนักรู้เป็นการรู้ที่อยู่ภายใต้จิตสำนึกตลอดเวลา เมื่อใดที่เกิดปัญหาหรือ พบเห็นเรื่องราวที่เรามีความรู้ก็จะดึงจิตใต้สำนึกและผ่านกระบวนการคิด ทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการสร้างความรู้ให้กับวัยรุ่นหญิงที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสภาพสังคมที่มีความเสี่ยงต่อ พฤติกรรมทางเพศ จึงต้องเริ่มที่การให้ความรู้ความเข้าใจ การใช้ความคิดไตร่ตรองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะเป็นการสร้างความรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ จากงานวิจัยของ สมพงษ์ จิตระดับ (Chitradap, S., 2007) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า เขตห้วยขวาง เป็นแหล่งการค้าและแหล่งที่อยู่อาศัยหนาแน่นของประชาชน มีวัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงจำนวนมาก ลักษณะประชากรมีการศึกษาน้อย รายได้ของครอบครัวต่ำ ปัญหาในชุมชนมีมากมาย เช่น ปัญหาวัยรุ่น ติดเกม ปัญหาการรวมตัวของวัยรุ่นตั้งแก๊งกวนเมือง ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่มีความเชื่อมโยงไปสู่ ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่กับวัยรุ่นหญิง ในเขตห้วยขวาง ซึ่งเป็นเขตการปกครองที่วัยรุ่นหญิงส่วนหนึ่งใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นที่พักอาศัย แบบอาคารสูง (แฟลต) หอพักหรืออพาร์ทเมนต์ มีอัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจชุมชนรอบด้านไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการค้าและบริการ ศูนย์การค้า สถานบันเทิง และแหล่งชุมนุมของวัยรุ่น ได้มีหลักคิดที่ถูกต้อง คือ การคิดแบบอริยสัจสี่ที่จะนำไปใช้ในการคิดตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เสมือนเป็นการสร้าง ภูมิคุ้มกันให้กับวัยรุ่นหญิงได้เกิดความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของ วัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม

การสร้างชุดกิจกรรมและศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ชุดกิจกรรม เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบสำหรับผู้เรียนและผู้สอนใช้ร่วมกัน โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้น ให้คำแนะนำในขั้นนำและร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็น และตอบข้อสงสัยในขั้นสรุป ส่วนผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมในคู่มือการใช้ชุดกิจกรรม ซึ่ง ทิศนา ขัมมณี (Khammani, T., 2000) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construction of Knowledge) ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเองและพึ่งตนเองแล้ว ยังต้องพึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับเพื่อน บุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย ซึ่งชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่แบ่งเนื้อหาเพื่อฝึกการคิดเป็น 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การคิดแบบอริยสัจสี่ ประกอบด้วย 1) ความหมาย 2) องค์ประกอบของการคิดแบบอริยสัจสี่ 3) หลักการสำคัญของการคิดแบบอริยสัจสี่ 4) แบบฝึกการคิดแบบอริยสัจสี่ โดยใช้สื่อกรณีศึกษาและสถานการณ์จำลอง

กิจกรรมที่ 2 ขาดสติ ถำริเสพของมีนเมา ประกอบด้วย เนื้อหาและแบบฝึกการคิดแบบอริยสัจสี่ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้านการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือสารเสพติด โดยใช้สื่อเรื่องจริงอิงกรณีศึกษา และบทละครสะท้อนคิดที่แต่งขึ้น

กิจกรรมที่ 3 สวมใส่สมวัย ใส่ใจกาลเทศะ ประกอบด้วย เนื้อหาและแบบฝึกการคิดแบบอริยสัจสี่ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้านการแต่งกายหล่อแหลม 1) พฤติกรรมการ แต่งกายของวัยรุ่นหญิงในปัจจุบัน 2) มารยาทการแต่งกายให้เหมาะสมตามโอกาส 3) แบบอย่างดีมีค่ากว่าคำสอนโดยใช้สื่อภาพเรื่องจริงอิงกรณีศึกษาที่แต่งขึ้นและนำเสนอแบบอย่างดาราที่แต่งกายเหมาะสม

กิจกรรมที่ 4 รู้ปฏิเสธ ไกลเขตอันตราย ประกอบด้วย เนื้อหาและแบบฝึกการคิดแบบอริยสัจสี่ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้านการอยู่กับคูรักรหรือเพื่อนต่างเพศในที่ลับตา 1) การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อเพื่อนต่างเพศ 2) การปฏิเสธเพื่อป้องกันตนเอง โดยใช้สื่อภาพ เรื่องจริงอิงกรณีศึกษาที่แต่งขึ้น และแบบฝึกการใช้คำพูดปฏิเสธในสถานการณ์ที่เป็นการป้องกันตนเอง

ทุกกิจกรรมจะมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่จัดทำไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกิจกรรม

2. การคิดแบบอริยสัจสี่ (The Four Noble Truth Thinking) สำหรับความหมายของการคิดเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (Chareonwongsak, K., 2006) กล่าวว่า การคิดเป็นการกำหนดสิ่งที่เรารู้ ความรู้ที่เราได้จากความคิดจะเป็นตัวกำหนดความเป็นตัวเรา เราคิดอย่างไร รู้อะไร เราก็จะเป็นเช่นนั้น และความคิดจะเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของเรา ซึ่งจะทำให้เราแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ส่วนความหมายของอริยสัจสี่ (The Four Noble Truth) พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (Brahmagunabhorn P.A. Payutto, Phra.,

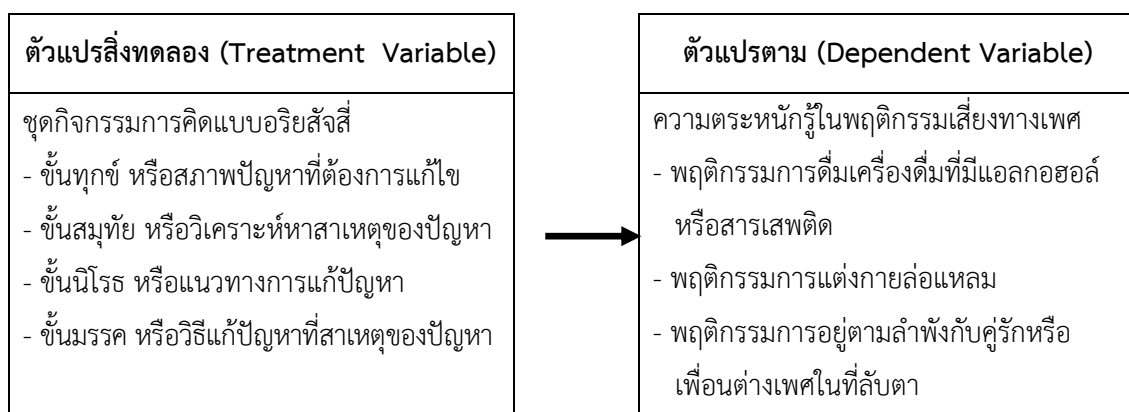
2004) ให้ความหมายของคำว่า อริยสัจสี่ หมายถึง ความจริงอันประเสริฐ ความจริงของพระอริยะ
ความสามารถที่จะทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็นอริยะ มี 4 ข้อ คือ 1) ทุกข์ 2) ทุกขสมุทัย (แหล่งเกิดแห่งทุกข์)
3) ทุกขนิโรธ (ความดับทุกข์) 4) ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา หรือมรรค (ทางแห่งการดับทุกข์) ในการวิจัยครั้งนี้
ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์การคิดแบบอริยสัจสี่ว่าเป็นวิธีคิดตามหลักเหตุและผล เป็นวิธีคิดแบบแก้ปัญหาที่สามารถ
นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีขั้นตอนของการคิดแบบอริยสัจสี่ ดังนี้

- 1) ขั้นทุกข์ หรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข
- 2) ขั้นสมุทัย หรือวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา
- 3) ขั้นนิโรธ หรือแนวทางการแก้ปัญหา
- 4) ขั้นมรรค หรือวิธีแก้ปัญหาที่สาเหตุของปัญหา

3. ความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Awareness in Sexual Risk Behavior) สำหรับ
ความหมายของความตระหนักรู้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (Wongyai, W., 1980) ให้ความหมายว่า เป็นพฤติกรรมที่
แสดงออกทางด้านความรู้สึก (Affective Domain) ไม่เกี่ยวกับความจำหรือความระลึกได้ ความตระหนักรู้
จึงหมายถึง ความสามารถนึกคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจ ส่วนความหมายของพฤติกรรม
เสี่ยงทางเพศ กระทรวงสาธารณสุข (Ministry of Public Health., 2003) ให้ความหมายถึง การกระทำ
หรือการปฏิบัติที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์และการปฏิบัติทางเพศที่ไม่ปลอดภัย เช่น การดื่มเครื่องดื่มที่มี
แอลกอฮอล์ การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างชายหญิง เป็นต้น ในการ
วิจัยนี้ ผู้วิจัยให้ความหมายของความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศว่า เป็นความสำนึกที่บุคคลเคยมี
การรับรู้หรือเคยมีความรู้มาก่อน เมื่อมีสิ่งเร้าเข้ามากระตุ้นก็จะทำให้เกิดความสำนึกหรือความตระหนักรู้ใน
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือสารเสพติด
- 2) พฤติกรรมการแต่งกายล่อแหลม
- 3) พฤติกรรมการอยู่ตามลำพังกับคู่รักหรือเพื่อนต่างเพศในที่ลับตา

จากการทบทวนวรรณกรรมแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Design) แบบ One-Group Pretest - Posttest Design ศึกษาเพียง 1 กลุ่ม 1 สิ่งทดลองโดยสร้างสิ่งทดลอง (Treatment) คือ ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่ และเปรียบเทียบความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศก่อน - หลัง การใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่

2. กลุ่มที่ศึกษา คือ วัยรุ่นหญิงอายุ 15 - 19 ปี ที่กำลังศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ประเภท พบกลุ่ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2559 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานครที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 30 คนโดยลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ประกอบอาชีพพนักงานในสถานบันเทิง จำนวน 12 คน (ร้อยละ 40.00) พนักงานบริการในร้านอาหาร จำนวน 7 คน (ร้อยละ 23.33) พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 5 คน (ร้อยละ 16.67) และไม่ระบุอาชีพ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 20.00) ลักษณะการพักอาศัยพบว่า พักอาศัยอยู่กับเพื่อนโดยบิดามารดา รับทราบ จำนวน 11 คน (ร้อยละ 36.67) พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา จำนวน 9 คน (ร้อยละ 30.00) พักอาศัยอยู่กับเพื่อนโดยบิดามารดาไม่ได้รับทราบ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 20.00) และไม่ระบุลักษณะการพักอาศัย จำนวน 4 คน (ร้อยละ 13.33)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบการคิดแบบอริยสัจสี่ประกอบด้วยคำถามชนิด 4 ตัวเลือกและแบบสอบถามความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่ และความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จากนั้นดำเนินการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่านประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) และคัดเลือกข้อคำถามในแบบทดสอบการคิดแบบอริยสัจสี่ที่มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ 0.50 - 1.00 ได้จำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ และแบบสอบถามความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ 0.50 - 1.00 ได้จำนวนแบบสอบถาม 23 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวางที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คนเพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบการคิดแบบอริยสัจสี่โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder and Richardson ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแบบทดสอบการคิดแบบอริยสัจสี่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.61 ค่าความยากง่าย (Difficulty) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.25 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.33 - 0.80 และแบบสอบถามความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 ค่าความยากง่าย (Difficulty) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.32 - 0.71 และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.29 - 0.87 เมื่อ

พิจารณาค่าความเชื่อมั่น ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกพบว่า แบบทดสอบและแบบสอบถามทุกข้อ มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ระเบียบวิธีการทางสถิติคือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ การทดสอบค่า t (t-test for Dependent Samples)

ผลการศึกษา

ผลการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานครก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่ ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.25 ($E1/E2 = 80.00/82.25$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

N	A	Σx	B	ΣF	E1/E2
20	20	320	20	329	80.00/82.25

2. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดแบบอริยสัจสี่หลังการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนการคิดแบบอริยสัจสี่ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่

กลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการใช้	30	13.43	2.67	97	411	9.66**
หลังการใช้	30	16.67	1.88			

sig < .05

3. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหลังการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบคะแนนความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่

กลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการใช้	30	74.97	5.60	523	10301	14.95**
หลังการใช้	30	92.40	4.45			

sig < .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร กำหนดประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

1. การสร้างชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/82.25 แสดงว่า ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เป็นผลมาจาก

1.1 การสร้างชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการ ตามหลักการสร้างชุดกิจกรรมอย่างมีระบบ โดยมีการวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้ และวางแผนการวัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่านที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้านประสบการณ์ทางการคิดและด้านการวัดประเมินผลเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) และนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง และหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ก่อนนำชุดกิจกรรม ไปใช้จริงด้วยการนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ (E1/E2) กับกลุ่มวัยรุ่น เขตห้วยขวาง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการสังเกตและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ยุพิน พิพิธกุล (Piphitkul, Y., 1988) ที่กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนก่อนนำไปใช้ ทำให้มั่นใจได้ว่าชุดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง โดยการหาประสิทธิภาพตามลำดับขั้นตอน จะช่วยให้ได้ชุดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และทำให้การสอนบรรลุความสำเร็จ

1.2 ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เป็นชุดกิจกรรมประเภทที่ผู้สอนและผู้เรียนใช้ร่วมกัน โดยผู้วิจัยและครูศูนย์เรียนรู้ชุมชนทำหน้าที่เป็นผู้สอนที่มีบทบาทร่วมกับผู้เรียนในชั้นนำ ด้วยการกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของประเด็นหรือปัญหาที่ศึกษา และในขั้นสรุปที่ผู้สอนร่วมกับผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้สนทนา ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมตอบข้อสงสัยที่ผู้เรียนสนใจซักถาม ส่วนขั้นการดำเนินการปฏิบัติกิจกรรม จะใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจากการสังเกตขณะร่วมกิจกรรมตามขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือและสนใจบทเรียน สามารถสะท้อนความรู้ ความคิดด้วยผลงานสะท้อนกลับ คือ แบบบันทึกกิจกรรมและผลการประเมินตนเอง และจากการพบปะ พูดคุยกับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับชุดกิจกรรมฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจชุดกิจกรรมฯ ด้วยเหตุผลว่า เป็นชุดกิจกรรมที่มีการจัดลำดับเนื้อหาที่กระชับ มีขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีรูปภาพประกอบ และใช้ภาษาที่กระชับ รัดกุม และขนาดตัวอักษรที่อ่านง่าย ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างสนใจและทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ แสดงให้เห็นว่า การใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร สำหรับใช้เรียนรู้ด้วยตนเองเกิดประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (Amatyakul, K., 1987) กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อสนับสนุนแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตว่า การที่ผู้เรียนมีส่วนในการเลือกสิ่งที่ต้องการเรียน และมีส่วนกำหนดวิธีเรียนเอง ย่อมจะต้องเรียนได้ดี และเรียนได้มากกว่าผู้ที่ต้องเรียนแบบถูกกำหนดให้เรียน และสอดคล้องกับ โนลส์ (Knowles, M.S., 1978) กล่าวว่า คนที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจ และสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่า และยาวนานกว่าบุคคลที่รอรับคำสอนแต่อย่างเดียว ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมและให้การคุ้มครองการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (The Secretariat of the Senate., 2011)

2. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดแบบอริยสัจสี่หลังการใช้ ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การคิดแบบอริยสัจสี่ ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้วิธีการคิดและคิดแก้ปัญหาสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการคิดแบบอริยสัจสี่คือ ความจริงอันประเสริฐและเป็นการคิด ตามหลักพุทธวิธีที่มีวิธีคิดที่ หยั่งลึกถึงสาเหตุของปัญหา และหาแนวทางการแก้ปัญหาให้สำเร็จ พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) (Brahmagunabhorn P.A Payutto, Phra., 2004) ที่ได้กล่าวว่า หลักการหรือสาระสำคัญของวิธีคิดแบบอริยสัจสี่คือ การเริ่มต้นที่ปัญหาหรือทุกข์ที่ประสบ โดยกำหนดรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ

ปัญหาหรือความทุกข์นั้นให้ชัดเจน แล้วสืบค้นหาสาเหตุเพื่อเตรียมแก้ไขในเวลาเดียวกันกำหนดเป้าหมายของตนให้ชัดเจนว่าคืออะไร จะเป็นไปได้หรือไม่ จะเป็นไปได้อย่างไร แล้วคิดวางวิธีปฏิบัติที่จะกำจัดสาเหตุของปัญหา สอดคล้องกับ สาโรช บัวศรี (Buosri, S., 1983) กล่าวว่า วิธีสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจ เป็นวิธีเดียวกับการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนการคิดอย่างเป็นระบบและเป็นกระบวนการใช้ความคิดหรือการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า วิธีการแห่งปัญญา ซึ่งการคิดแบบอริยสัจสี่เป็นแนวคิดในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาภรณ์ จันทรุณ (Juntarun, N., 2004) พบว่า การที่นักเรียนได้ค้นพบปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสนใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นและสิ่งต่างๆ รอบตัว หาข้อมูลเพื่อมาวิเคราะห์ และคิดวิธีการเพื่อแก้ปัญหาย่างเป็นขั้นเป็นตอน ลงมือปฏิบัติค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมใจ มีสมวิทย์ (Meesomvit, S., 2005) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ เป็นการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึง ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงความคิดเห็นและ ได้ตอบคำถามอย่างเสรี เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย ในขณะเดียวกันก็ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหานั้นได้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการทำงาน เป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนอย่างเป็นกันเอง ไม่ตึงเครียด ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความอึดอัด ทำให้เกิดความเพลิดเพลินกับการทำงาน จึงสรุปได้ว่า การคิดแบบอริยสัจสี่ ช่วยพัฒนาทักษะการคิด ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น คิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง คิดอย่างถูกวิธี ใช้ปัญญาในการพิจารณาแก้ไขปัญหา การคิดแบบอริยสัจสี่ จึงเป็นหนทางแห่งการแก้ปัญหาชีวิต

3. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหลังการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความตระหนักรู้ มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เป็นความรู้ตัวของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ประสบในสภาพแวดล้อม กู๊ด (Good, C.V., 1973) กล่าวว่า เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นต่อสิ่งเร้า หรือรับสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้ว จะเกิดการรับรู้ เมื่อรับรู้ ขั้นต่อไปก็จะเข้าใจในสิ่งเร้านั้น คือความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้น สอดคล้องกับ เบรคเลอร์ (Breckler, S.W., 1986) กล่าวว่า บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม การเรียนรู้ และประสบการณ์เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความตระหนัก โดยความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความตระหนัก การจะให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงปรารถนาจำเป็นต้องให้บุคคลเกิดความตระหนักต่อตนเองและสังคม สอดคล้องกับ พัฒนศักดิ์ บุปผาสวรรณ (Bubpasuwan, P., 2002) กล่าวว่า ปัจจัยทางพฤติกรรมที่มีผลต่อความตระหนัก ประกอบด้วย ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม ถ้าบุคคลใดมีความใส่ใจในเรื่องใดมาก จะมีความตระหนักในเรื่องนั้นมาก ลักษณะ และรูปแบบของสิ่งเร้า ถ้าสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจ ย่อมทำให้ผู้พบเห็นเกิดการรับรู้และความตระหนักขึ้น ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ ถ้ามนุษย์ได้รับรู้บ่อยครั้งเท่าใดก็

ยิ่งทำให้มีโอกาสเกิดความตระหนักได้มากขึ้นเท่านั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระชน ขาวพ่อง (Kaopong, V., 2008) พบว่า ความรู้ ความเข้าใจต่อระบบ การจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001 มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ผู้วิจัยจึงสนใจเรื่องการพัฒนาความตระหนักด้วยการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยจัดทำเป็นชุดกิจกรรมที่ใช้สื่อการเรียนรู้หลากหลาย เช่น สื่อการเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง (Simulative Situation) ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนำมาเรียบเรียงเป็นบทละครสะท้อนคิด กรณีศึกษา (Case Study) หรือการใช้รูปภาพ (Picture) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและเห็นความสำคัญของปัญหาผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาทั้งภาษาพูด (Dialogue) และภาษากาย (Body Language) ที่บอกถึงอารมณ์และความรู้สึกที่ผู้เรียนจะได้ ฝึกการสะท้อนคิด (Critical Thinking) เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงการแสดงความคิดเห็นด้วย การร่วมสนทนาปัญหาและหาแนวทางการแก้ปัญหา (Discourse) เป็นการฝึกการใช้เหตุผลมาสนับสนุนความคิดที่จะพัฒนาไปสู่ความตระหนักในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผลจากการพัฒนาความตระหนักโดยใช้การคิดแบบอริยสัจสี่ พบว่า เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาความตระหนักในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่องชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร สรุปได้ ดังนี้

1. การคิด เป็นกระบวนการทำงานของสมองที่ถูกเร้าด้วยข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกับการถูกกระตุ้นความทรงจำ จากประสบการณ์เดิม เพื่อแสวงหาคำตอบ ตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวัน การคิดจึงมีความสำคัญและเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของเรา ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบว่า การคิดแบบอริยสัจสี่ เป็นวิธีคิดแบบเดียวกับการคิดแก้ปัญหาที่ใช้วิธีคิดตามหลักเหตุและผล พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) กล่าวว่า เป็นวิธีคิดที่สามารถขยายให้ครอบคลุมวิธีคิดแบบอื่น ๆ ได้ทั้งหมด ผู้ที่สามารถนำวิธีคิดแบบอริยสัจสี่ไปใช้เป็นข้อปฏิบัติให้สัมพันธ์กับวิถีการดำเนินชีวิต ก็ย่อมจะช่วยให้ผู้นั้นเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสังเกตและพบปะพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่พบว่า ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่ กลุ่มตัวอย่างจะทำแบบทดสอบการคิดแบบอริยสัจสี่และแบบสอบถามความตระหนักในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเสร็จภายในเวลาอันรวดเร็ว ผู้วิจัยสังเกตได้ว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่าง อ่านคำถามเสร็จก็จะตอบทันที แต่เมื่อเรียนรู้จากชุดกิจกรรมฯ ตามขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบทดสอบและแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างอ่านคำถามเสร็จจะใช้เวลาก่อนที่จะตอบ และสังเกตเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเคลื่อนไหวนี้มีอุปสรรคการคิดและเมื่อใช้เวลาระยะหนึ่งแล้วจึงตอบคำตอบ แสดงให้เห็นว่าระยะเวลาที่ใช้ในการตอบต่างกัน อาจเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างใช้ การคิดแบบอริยสัจสี่ตามที่ได้เรียนรู้มาจากชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่ จึงทำให้เกิด การถกคิด หรือเกิดความสำนึก ความรู้สึกรับรู้และใช้กระบวนการคิดแบบอริยสัจสี่ในการแก้ปัญหานั้น ๆ จึงสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่มีผลต่อการพัฒนาความ

ตระหนักรู้ ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การคิดแบบอริยสัจสี่ จึงเป็นวิธีคิดที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง สุมณ อมรวิวัฒน์ (Amornvivat, S., 1999) กล่าวถึงคุณค่าของการคิดแบบอริยสัจสี่ว่า 1) เป็นวิธีการแห่ง ปัญญาแก้ไขปัญหา ตามระบบเหตุผล 2) เป็นการแก้ปัญหาด้วยตัวของมนุษย์เอง 3) เป็นความเป็นจริงของชีวิตของทุกคน 4) แสดงถึงสภาวะความเป็นอยู่และวิธีการที่จะพัฒนาให้ดีขึ้น และ 5) เป็นหลักที่ใช้ชีวิตเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น การคิดแบบอริยสัจสี่จึงเป็นวิธีคิดที่ทำให้วัยรุ่นได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความยั้งคิด ช่วยให้คิดเป็น แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองและถ้าวัยรุ่นได้รับการฝึกวิธีคิดแบบอริยสัจสี่บ่อยครั้งจนเป็นนิสัย ก็จะช่วยให้วัยรุ่นมีกระบวนการคิด กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. การพัฒนาความตระหนักรู้

ความตระหนักรู้ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านความรู้สึก (Affective Domain) ที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ประสบในสภาพแวดล้อม เบรคเลอร์ (Breckler, S.W., 1986) กล่าวว่า ความตระหนักรู้เกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้า ได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มน้าวหรือที่จะตอบสนองในทางบวกหรือทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนัก คือ ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) อารมณ์ความรู้สึก ทัศนคติ ค่านิยม (Affective Component) และพฤติกรรม (Behavior Component) การเรียนรู้และความตระหนักรู้ จึงเป็นตัวการที่นำไปสู่ความพร้อมที่จะแสดงผลการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่อไป

การพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผู้วิจัยพบว่า การใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เป็นเครื่องมือพัฒนาความตระหนักรู้ได้ระดับหนึ่ง โดยการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulative Situation) ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนำมาเรียบเรียงเป็นบทละครสะท้อนคิด กรณีศึกษา (Case Study) หรือการใช้รูปภาพ (Picture) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ และเห็นความสำคัญของปัญหา ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาทั้งภาษาพูด (Dialogue) และภาษากาย (Body Language) ที่บอกถึงอารมณ์และความรู้สึกที่ผู้เรียนจะได้ฝึกการสะท้อนคิด (Critical Thinking) เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงการแสดงความคิดเห็นด้วยการร่วมสนทนาปัญหาและหาแนวทางการแก้ปัญหา (Discourse) เป็นการฝึกการใช้เหตุผลมาสนับสนุนความคิดที่จะพัฒนาไปสู่ความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผลจากการพัฒนาความตระหนักรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่ พบว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ดังนั้น การพัฒนาความตระหนักรู้ตามกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นองค์ความรู้ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ว่า ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดแบบอริยสัจสี่และความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหลังการ

ใช้ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ชุดกิจกรรมการคิดแบบอริยสัจสี่เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสามารถนำไปใช้เป็นการเรียนรู้กับกลุ่มบุคคลที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ในท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีภาวะความเสี่ยงทางเพศสูง เช่น กลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษา นอกระบบ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการคิดแบบอริยสัจสี่ เพื่อเป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

1.2 สถาบันทางสังคม เช่น สถาบันทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถนำไปใช้เป็นการเรียนรู้ที่จะกระตุ้นให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญของการคิดแบบอริยสัจสี่ที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยอาจจะใช้ในช่วงเวลากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ตามนโยบาย "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ (Moderate Class More Knowledge)" ของกระทรวงศึกษาธิการ หรือใช้เป็นการเรียนรู้ในสาระทักษะการดำเนินชีวิต หรือสาระการพัฒนาสังคมตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หรือใช้ป็นสื่อชุดฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประเภทการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Research Design) แบบ One-Group Pretest-Posttest Design ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับการคิดหรือความตระหนักรู้ ควรจะได้มีการศึกษาในเชิงลึกถึงสภาพจิตใจหรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงที่ต้องใช้เวลาในการศึกษา จึงควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ผู้วิจัยต้องเป็นส่วนหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเจาะลึก (Focus group) เพื่อยืนยันให้เห็นถึงอิทธิพลของตัวแปรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนขึ้น

References

- Akwarangkoon, Saifon. "Sexual risk behavior among youth" *Kuakarun*. 20,2 (July-September 2003) 16-26.
- Amatyakul, Kiatiwan. (1987). *Non-formal Education and Human Resource Development*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Amornvivat, Sumon. (1999). *The development of Buddhist Learning: the skill of confronting situation*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Buosri, Saroj. (1983). *Buddhist Educational Philosophy*. Bangkok: National of Culture Press,

- Brahmagunabhorn (P.A. Payutto), Phra. (2004). *Dictionary of Buddhism*. Bangkok: Department of Religious Affairs.
- Breckler, S.W. (1986). *Attitude Structure and Function*. N J: Eribaum Association.
- Bubpasuwan, Pattanasak. (2002). *The Awareness of Kasetsart University Student on Internet Crime*. Master of Arts Program Political Science Kasetsart University.
- Chareonwongsak, Kriengsak. (2006). *Analytical Thinking*. Bangkok: Success Media.
- Child and Adolescent Mental Health Institute. (2012). *Situation of Child and Adolescent*. Bangkok: Department of Public Health Ministry of Public Health.
- Chitradap, Sompong. (2007). *Bangkok: Fuzzy City of Child and Youth*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Chunkao, Kasem. (2015). *Environment Science*. Bangkok: Kasetsart University Press.
- Dhammapitaka (P.A. Payutto), Phra. (2003). *Buddha - Dharma*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University Press.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed.). New York: McGraw - Hill Book Company.
- Juntarun, Nipaporn. (2004). *Effects of Science Learning by Four Noble Truths on the Achievement Scientific Process Skills and Scientific Mind of Prathomsuksa 6 Student*. Master of Education Program Curriculum and Instruction Sakonnakhon Rajabhat University.
- Kaopong, Veerachon. (2008). *Knowledge Participation and Awareness to the Environment management in the office of The International Organization for Standardization (ISO 14001)* Master of Arts Program Social Development National Institute of Development Administration.
- Khammani, Tisana. (1991). *Instructional package and Group Process Skill Exercises*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Knowles, M.S. (1978). *The Adult Learner: A Neglected Species*. Houston: Gulf.
- Meesomvit, Somjai. (2005). *The Study of Learning Achievement and Solving Problem Ability in Science of Mattayomsuksa 2 Students Tough by The Four Noble Truths Teaching Method*. Master of Education Program Curriculum and Instruction Srinakharinvirot University.
- Ministry of Public Health. (2003). *Conceptual framework of Health Behaviors*. Nonthaburi: Health Education Division.

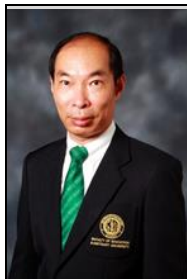
- Pipithkul, Yupin. (1988). *Learning Package for Student-centered Learning*. Bangkok: Institute of Academic Development.
- Pongpaibool, Panom. (1997). *Form of Buddhist Teaching: Core of Buddhist Based Learning*. Bangkok: Pikanesh Publishing House.
- Pornkul, Chanathip. (2011). *Teaching Thinking Process Theory and Application*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Pupaiboon, Ruja. (2011). *Participation Adolescent Health Promotion*. Bangkok: Noble.
- Ruangkanchanasetr, Suwanna. (2008). *Strategy to Promote Adolescent Health*. Bangkok: Chaijaroen.
- Suampun, Umpon. "Family Institution: Root of Sustainable Development". *Thai Journal of Nursing Council*. 11,2 (April-June 1996): 4-7.
- The Secretariat of the Senate. (2011). *The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E.2550*. Bangkok: Thana Press.
- Wongyai, Wichai. (1980). *Curriculum Development and New Dimension Teaching*. Bangkok: Rungroeng Press.

Wattaneewan Urasook, Ph.D. Candidate, Doctor of Philosophy
Program in Non-formal Education for Social Development,
Faculty of Education, Kasetsart University.

Assistant Professor, Jularat Wattana, Ph.D. Department of
Vocational Education, Faculty of Education, Kasetsart University.
Chief of Department of Vocational Education,
Faculty of Education, Kasetsart University.

Associate Professor, Vikorn Tantawutho, Ph.D., Department of
Vocational Education, Faculty of Education, Kasetsart
University. Chairman of non-formal Education for Social
Development Division.